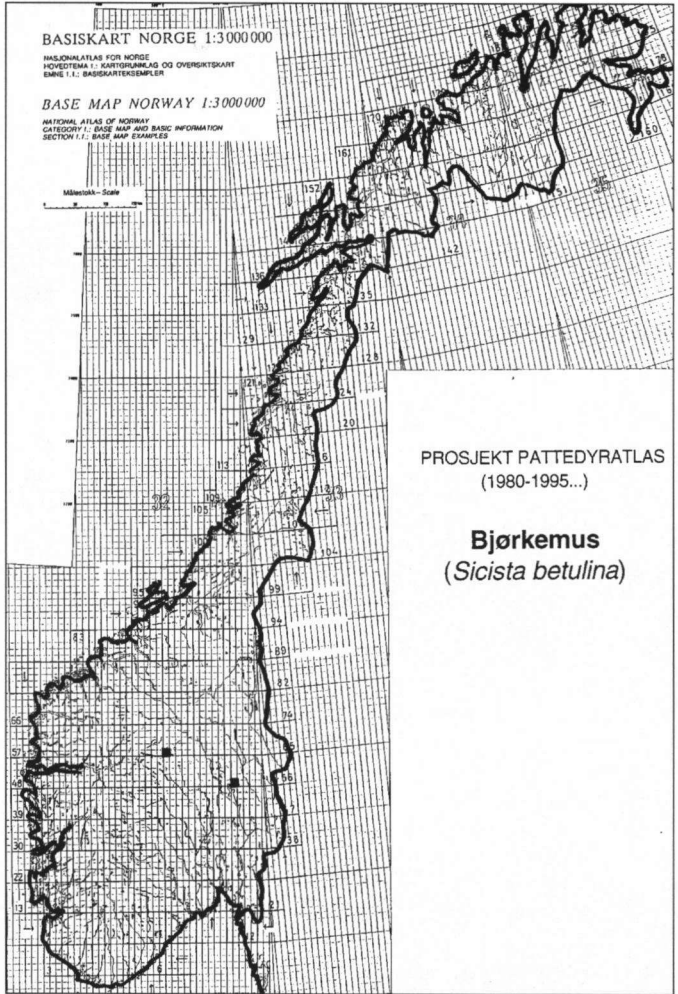

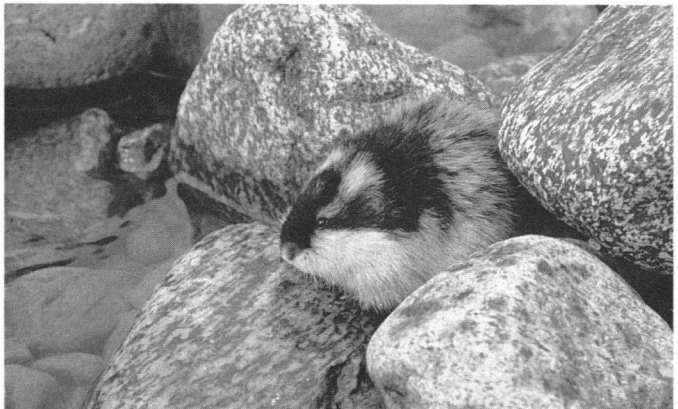
Noorwegen- gangers, opgelet!

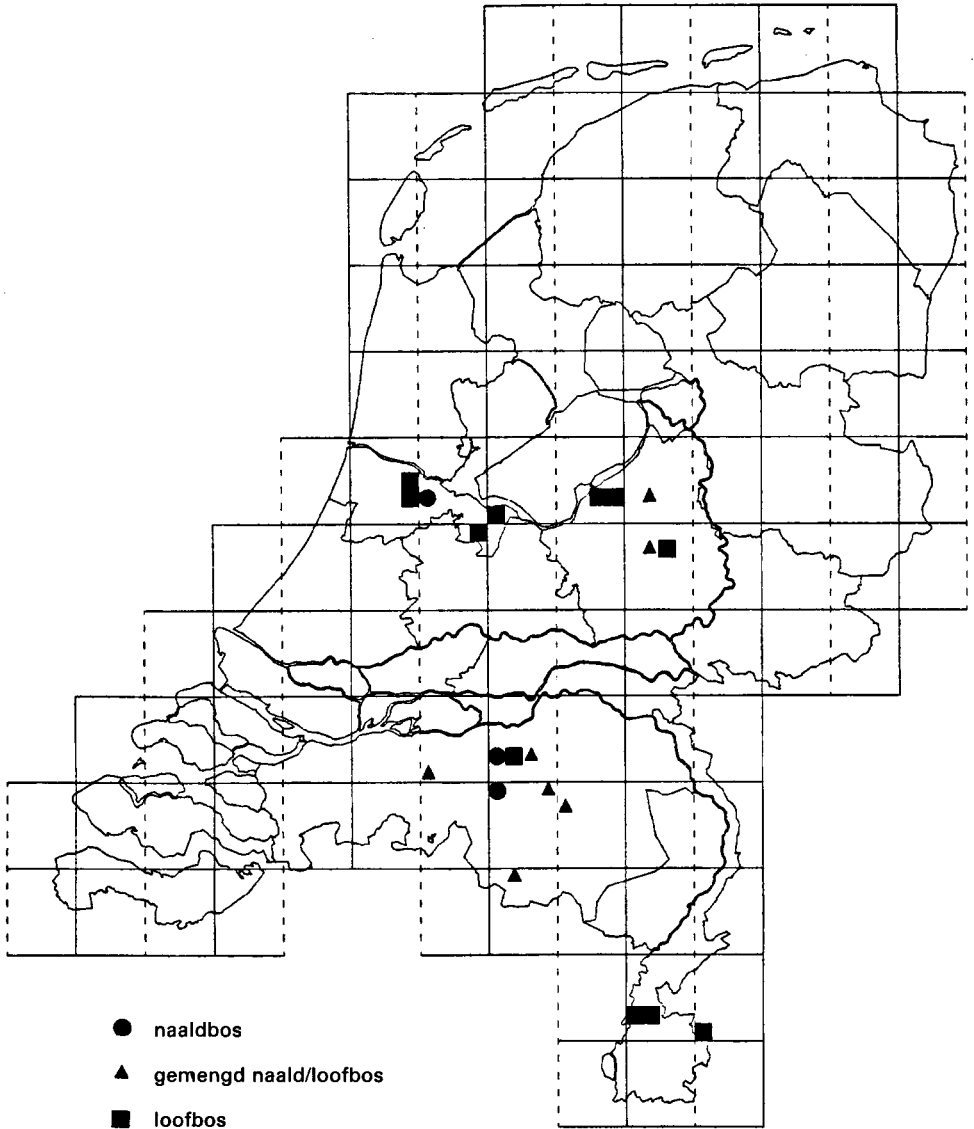
De Noorse Zoölogische Vereniging is een zoogdier-atlas-project begonnen, op basis van 10x10 km-hokken. Het gaat om waarnemingen vanaf 1980 (en tot 2000). De voorlopige verspreidingskaarten zien er nog erg leeg uit... Daarom een oproep aan allen die sinds 1980 in Noorwegen zijn geweest en zoogdieren hebben gezien. Weet je nog waar je bijna op die lemming trapte, waar je de overreden boommarter vond of die gewone zeehond tegenkwam, schrijf dan je waarnemingen op een kaartje en stuur ze (gewoon in het nederlands) naar onderstaand adres. Gebruik daarbij (zo mogelijk) de UTM-koördinaten die op de meeste 1:50.000 kaarten zijn aangegeven. Vermeld of het gaat om het oude koördinaten-net (in zwart op de kaart gedrukt) of het nieuwe (in blauw). Bij gebrek aan koördinaten beschrijf je de vindplaats zo nauwkeurig mogelijk. Elke waarnemer zal in de Atlas worden genoemd. Is dat niet een mooie beloning, vereeuwigd in Noorwegen! Voor meer inlichtingen, schrijf me! *Norsk Zoologisk Forening, Postboks 102, Blindern, N-0314 Oslo, Noorwegen.* *Jeroen van der Kooij*

KORTAF

Rechts: .....
Foto Jeroen van der Kooij

Monitoring van eekhoornnesten

In het kader van het project Zoogdiërmontoring van de VZZ en de VLEN/svo zijn in februari 1995 tellingen verricht van nesten van eekhoorns. Hiertoe werden in proefgebieden van 10-25 ha alle bomen bekeken op de aanwezigheid van deze nesten. De tellingen werden uitgevoerd door vrijwilligers. Velen hiervan hadden nog maar weinig ervaring met het vinden en herkennen van eekhoornnesten. Met behulp

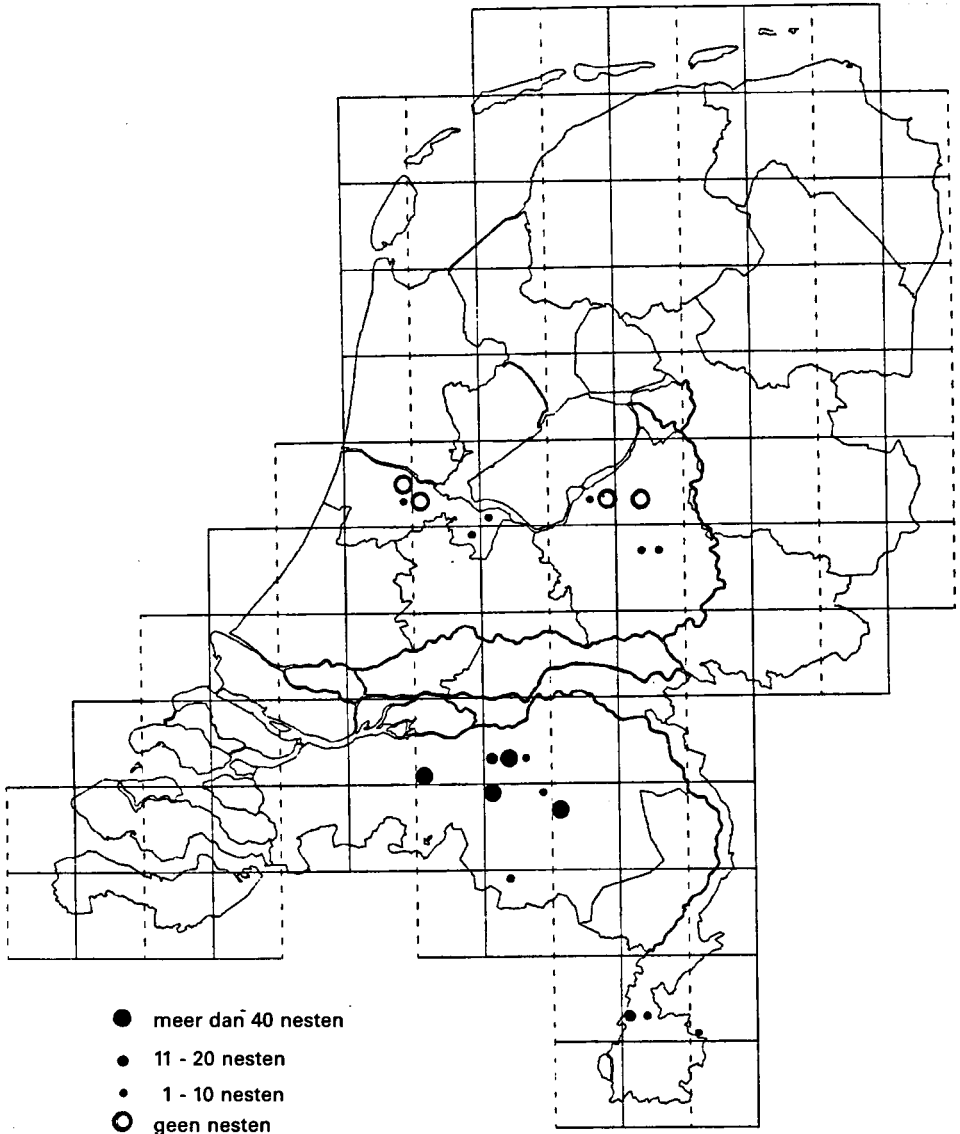
Bostype in eekhoorn-telgebieden

van een handleiding zijn ze het bos ingegaan en hebben hun telgebieden goed onderzocht. De eerste resultaten zijn bemoedigend.

In totaal is er in 31 gebieden naar eekhoornnesten gezocht (tabel 1). Ruim de helft van de telgebieden lag in Noord-Brabant. Alleen al rond het bezoekerscentrum Oisterwijk van Natuurmonumenten werd in 10 gebieden geteld (in één atlasblok, dus slechts één stip op de kaarten). Deze tellingen

werden georganiseerd door medewerkers van Natuurmonumenten. Het andere uiterste was een telgebied met 93 nesten binnen 25 hectare. Ook dat was in Noord-Brabant.

Van de telgebieden hadden er 11 betrekking op naaldbos en 12 op loofbos; de rest betrof gemengd bos. De meeste naaldbosgebieden lagen, wederom, in Noord-Brabant (kaart 1). Op deze kaart heeft de onderste ronde stip dus betrekking op 10 telgebieden. In alle gebieden tezamen werden in totaal 584 nesten gevonden, waarvan er 551 vrijwel

- meer dan 40 nesten
- 11 - 20 nesten
- 1 - 10 nesten
- geen nesten

betrekking hadden op eekhoorns. In vijf telgebieden werden helaas geen nesten gevonden. Dat was voor de onderzoekers erg teleurstel-

Aantal eekhoornnesten per telgebied

Tabel 1
Aantal telgebieden (eekhoornnesten) per bostype en per aantalsklasse getelde nesten. N = naaldbos, M = gemengd bos, L = loofbos.

aantal nesten	N	M	L	Totaal
> 40	3	2	1	6
31-40	2	-	-	2
21-30	-	-	-	-
11-20	1	1	1	3
1-10	4	4	7	15
geen	1	1	3	5
totaal	11	8	12	31

lend, maar voor ons onderzoek erg nuttig, want het is belangrijk om telgebieden te hebben die nog (opnieuw) gekoloniseerd kunnen worden. In dat geval kunnen we een eventuele uitbreiding van het leefgebied van eekhoorns constateren en dat is anders veel moeilijker.

Uit tabel 1 blijkt dat de telgebieden met de hoogste aantallen nesten overwegend uit naaldbos bestonden en de telgebieden met de laagste aantallen overwegend uit loofbos bestonden. Het is al langer bekend dat eekhoorns het beter doen in naald- dan in

loofbossen. Omdat het enige loofbosgebied met flinke aantallen ook in Noord-Brabant lag, lijkt het erop dat het met de eekhoorn in Noord-Brabant beter is gesteld dan op de andere plaatsen in Nederland. Helemaal zeker weten we dat natuurlijk niet, omdat er buiten Noord-Brabant vrijwel geen naaldbossen zijn onderzocht.

Het grootste deel van de nesten (75%) was niet doorzichtig (men kon er niet doorheen kijken); dit duidt op bewoning. Een veel kleiner deel (19%) was wel doorzichtig en dus waarschijnlijk onbewoond. Verder zaten er 2 nesten in een uilenkast en één in een boomholte. Veel waarnemers hebben ook de moeite genomen de boomsoort te noteren, waarin de nesten werden aangetroffen. Van 378 nesten bleek ruim 60% in grove den te zitten. Binnen de loofboomsoorten was er een voorkeur voor eik (14% van het totaal).

Deze eerste resultaten roepen de nodige vragen op. Gaat het buiten Noord-Brabant werkelijk niet zo goed met de eekhoorn? Ook uit de tellingen die door vogelaars zijn uitgevoerd (zie Zoogdier 6(1)) lijkt naar voren te komen dat er sprake is van een recente afname bij de eekhoorn. Reden te meer om met dit onderzoek door te gaan en het aantal telgebieden uit te breiden. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met *André Kaper of Rombout de Wijs, telefoon 030-2544642 (NL)*.

Zeehonden-symposium

Op 19 april vindt in EcoMare op Texel een internationaal symposium plaats. Centraal staat het beheer van de groeiende populaties zeehonden in de Noordzee, met een blik in de volgende eeuw. Zes sprekers uit verschillende landen komen (in het engels) aan het woord.

Er moet een maatschappelijke discussie op gang gebracht worden. Wat willen we in Nederland met de zeehonden? In Noorwegen is de jacht op zeehonden geopend vanwege vermeende concurrentie met de visserij. In Schotland willen de grijze zeehonden anti-conceptie-pillen toedienen. In Denemarken zijn de opvang-activiteiten stopgezet. Wat kan de rol zijn van onderzoek, voorlichting, educatie en zeehondenopvang, bij het beheer van de zeehonden-populaties?

Zaterdag 20 april zal een ekskursie plaatsvinden naar een zeehondenreservaat in de Waddenzee. Nadere inlichtingen *Margreet Sandee 0222-317741*.

Doodgereden egels 1996

In 1995 heeft de VZZ een oproep gedaan om (in Nederland) doodgereden egels te melden. Een groot deel van de waarnemingsformulieren is inmiddels binnen gekomen: bedankt daarvoor! Omdat de lokatie van de doodgereden egels vaak tot op 100 m nauwkeurig bekend is, bieden deze gegevens ons de mogelijkheid om een eventuele relatie met landschaps-karakteristieken te achterhalen. De uitkomsten van zo'n analyse laten nog even op zich wachten. We streven er in ieder geval naar om binnen enkele maanden een overzichtje naar buiten te brengen van de tot nu toe binnengekomen meldingen uit 1995.

Om de relatie tussen doodgereden egels en landschaps-karakteristieken te kunnen ana-

lyseren zouden we graag een tweede set gegevens willen opbouwen. We doen bij deze dan ook een oproep om ook in 1996 meldingen van doodgereden egels door te geven. Vinddatum en een zo nauwkeurig mogelijk omschreven lokatie zijn ook nu weer belangrijk. Om de gegevensverwerking sneller te laten verlopen willen we graag naast een plekomschrijving aan de hand van wegnummer en hectometertaal, ook Amersfoort-koordinaten of een stip op een landkaart ontvangen. Aangepaste waarneemformulieren met bijbehorende handleiding komen binnenkort beschikbaar. Deze kunnen worden aangevraagd bij het kantoor van de VZZ, 'Egelprojekt', Emmalaan 41, 3581 HP Utrecht, 030-2544642. Alvast bedankt voor de medewerking!

Marcel Huijser

Reünie oud-leden Jeugdbonden

Op 24 april 1996 is het precies 50 jaar geleden dat in Nederland de Christelijke Jeugdbond van Natuurvrienden (CJN) werd opgericht. Later fuseerde ze met de katholieke KJN tot de ACJN (Algemeen Christelijke), en weer later veranderde ze haar naam in Jeugdbond voor Natuur- en Milieustudie (JNM).

Van 16 tot en met 19 mei 1996 kunnen oud-leden van deze jeugdbonden, net als vroeger, gezamenlijk op excursie en op kamp gaan in de natuur. De locatie van deze reünie zal de Weerribben en de Wieden zijn. De eigenlijke reünie vindt plaats op 18 mei. Oud-leden die hieraan mee willen doen kunnen een briefkaart sturen naar *JNM Jubileum-commissie, Oudegracht 42, 3511 AR Utrecht*